

**РАЗОМ ПРОТИ
КОРУПЦІЇ**

e-mail: rpk.ngo@gmail.com

№ ТАС 17 від 11 червня 2020 р.

Президенту України
Володимиру Зеленському

Голові Верховної Ради України
Дмитру Разумкову

Прем'єр-міністру України
Денису Шмигалю

Міністру розвитку громад і територій України
Олексію Чернишову

Щодо відновлення корупційних схем під «знаменами» реформування державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду

Пане Президенте!

Шановні панове!

Анонсована реформа державного контролю у будівництві, на думку експертних кіл, є штучно створеним хаосом, метою якого є відновлення корупційних схем, збільшення обсягу корупційної ренти за рахунок сприяння ряду проблемних забудов.

Будівництво – одна з тих сфер, яка стрімко розвивається в Україні. З будівництвом так чи інакше впродовж свого життя стикається кожен громадянин України і стає свідком корупції. Корупція в будівельному контролі завжди носила характер системного явища. Вже багато років існує паралельна до офіційного органу та зрощена з ним мережа посередників, що забезпечують збір коштів із забудовників за видачу дозволів, введення в експлуатацію будівель (так звані 5\$ за м кв) під прикриттям силових структур та за покровительства вищих посадовців країни.

Корупція притаманна не лише етапу контролю за будівництвом. Вона також процвітає на інших стадіях: під час відведення органами місцевого самоврядування земельних ділянок (з порушенням їх цільового призначення), під час прийняття детальних планів території (ДПТ), які порушують генплан, під час видачі містобудівних умов і обмежень (в яких спеціально нечітко зазначаються вимоги, аби дозволити архітекторам проектувати будівлі більші за площею чи висотністю, ніж дозволено), на етапі проведення експертизи, якою легалізуються порушення в проектній документації тощо.

Групи впливу, які роками розбудовували і організовували мережу корупції руками ДАБІ, сьогодні консультують членів профільного комітету Верховної Ради та пишуть законопроекти на впровадження так званої «реформи». Частиною мережі є люди, які отримують «заробітні плати» від її засновників та, залежно від поставлених завдань, виконують ті чи інші функції: підштовхують чи блокують необхідні

РАЗОМ ПРОТИ КОРУПЦІЇ

зміни. Невтручання у ті чи інші питання (зокрема питання ДАБІ) є свого роду умовою призначення та перебування на посадах очільників органів влади.

Анонсована реформа ДАБІ справді дуже потрібна, оскільки орган вже став символом корупції. Забудовники через численні порушення на попередніх стадіях отримання дозвільних документів є привабливою мішенню для інспекторів і просто «просяться», аби ті «не помітили» порушень. А значить, є значний попит на корупцію, на легалізацію і прикриття порушень.

Свого часу в ДАБІ існувала негласна норма, за якою платили великі забудовники, які багато порушували. А малим будівництвом орган оформлював дозволи згідно із законом. Однак жаждоба наживи спонукала до розширення впливу, що свого часу призводило до внутрішніх конфліктів між групами впливу і назовні час від часу виливалися скандали, які остаточно дискредитували орган.

Системна корупція у будівництві може і має бути усунута та унеможливлена. На платформі «Разом проти корупції» понад 30 експертними організаціями та Мінрегіоном було напрацьовано Концепцію публічного управління у сфері містобудування – документ, який визначає ключові напрямки подальших структурних, технологічних, законодавчих змін.

Справжня реформа має здійснюватися за класичними правилами:

1. Існує цільова модель реформи (як і за рахунок чого зміниться державний контроль за будівництвом)
2. Визначена політична фігура, яка є натхненником реформи і понесе відповідальність у разі провалу реформи, та команда, яка «рухає» цю реформу. Представники команди мають позитивну репутацію в суспільстві, відкриті для зворотного зв'язку.
3. Експертні кола долучені до проведення реформи: можуть дати свої відгуки, забезпечити підтримку, внести корективи.
4. Окреслено план впровадження реформи, який передбачає напрацювання і обговорення необхідних законодавчих змін, їх ухвалення, поетапне впровадження. Передбачено перехідний період, за якого зміни настають максимально органічно.
5. Забезпечено належний комунікаційний супровід реформи.

Усі ці елементи відсутні у нинішніх процесах довкола ДАБІ. Цей кейс з часом має увійти до підручників як приклад найбільш неякісного, непослідовного та невдалого реформування державних структур. Що ми маємо:

1. Цільова модель реформи відсутня. Ідея поділу одного корумпованого органу на 4 потенційно корумпованих органи без зміни суті викликала жах у експертної спільноти.
2. Автори реформи – втаємничі фігури з колишніх архітекторів корупційних схем. Проектна команда відсутня. Замість неї – робоча група при Прем'єрі, що складається переважно з політиків. Профільне міністерство на ділі усунуте від прийняття рішень. Невідома група непрофесійних осіб пише законопроекти, що негативно вражають експертну спільноту беззмістовністю та протиріччями. Призначені керівники новостворених органів, на думку всіх без винятку представників ринку, ніхто інші як «Фунти» з сумнівною репутацією.
3. Експертні кола не є долученими до процесу реформування органу, намагаючись через різні канали закласти в модель змін свої інтереси. Значна кількість професійних представників не втручається в те, що відбувається, даючи можливість команді «реформаторів» публічно себе дискредитувати для того, щоб потім спробувати щось збудувати на уламках розваленної системи.

РАЗОМ ПРОТИ КОРУПЦІЇ

4. План впровадження реформи відсутній. Зміни впроваджуються хаотично. Постанови Уряду випереджають зміни до Законів та визначають засади створення органів, що реформуються. ДАБІ ліквідується без визначення правонаступників, що призводить до колапсу на місцях і «зливу» державних інтересів в судах.
5. Комунікаційний фон реформи від самого початку: скандал, непрозорість, недовіра, зрада.

Закликаємо Вас:

1. Провести нараду по реформуванню ДАБІ під головуванням Президента України. Дати можливість професійній експертній спільноті донести до Вас приклади того, що відбувається за лаштунками реформи.
2. Захистити демократію та забезпечити прозору процедуру експертних обговорень усіх подальших змін та кроків впроваджуваної реформи сфери містобудування, а також виважене та системне реформування галузі.
3. Сприяти долученню експертів до напрацювання законодавчих змін. Вивести законотворчість у прозоре русло та дати можливість експертним колам підготувати якісні зміни до законодавства.
4. Дати доручення негайно відновити функціонування системи «Прозора ДАБІ» щодо оприлюднення усіх виданих документів та зобов'язати ДАБІ повернути на місця повноваження щодо видачі документів дозвільного характеру (на даний час всі рішення приймаються в центральному апараті ДАБІ).
5. Дати доручення негайно внести зміни до Постанов Кабінету Міністрів №218/2020 та 219/2020 та виправити допущені помилки: передати на місця повноваження зі здійснення архітектурно-будівельного контролю, тимчасово повернути ліцензування в будівництві (проект змін до постанов підготовлено).
6. Звернутися до НАБУ щодо їх залучення до опрацювання кейсів системної корупції в ДАБІ.
7. Сприяти створенню платформи для широкого публічного та експертного обговорення ключових напрямків змін задля впровадження цілісної реформи містобудівної галузі.